

«Затверджую»

ректор Національної музичної академії
України імені П. І. Чайковського
доктор філософії, професор,
заслужений діяч мистецтв України
М. О. Тимошенко
_____ 2025 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації
Ма Юйцзяо**

**на тему «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя:
виконавська специфіка сучасних китайських співаків»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»**

ВИТЯГ

з протоколу №3

**засідання кафедри історії української музики та музичної фольклористики
Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
від «01» жовтня 2025 року**

ПРИСУТНІ: члени кафедри історії української музики та музичної фольклористики доктор мистецтвознавства, професор М. Д. Копиця (зав. кафедри); кандидат мистецтвознавства, доцент О. М. Давидова (*науковий керівник*); кандидат мистецтвознавства, в. о. професора О. Г. Таранченко; доктор мистецтвознавства, доцент, в. о. професора Т. В. Гусарчук; кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Л. А. Гнатюк; кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента Р. Є. Станкович-Спольська; кандидат мистецтвознавства, доцент О. О. Дерев'янченко; доктор мистецтвознавства, професор І. Б. Савчук; кандидат мистецтвознавства, доцент О. Ю. Волосатих; кандидат мистецтвознавства, професор Є. В. Єфремов; доктор мистецтвознавства, в.о. професора І. В. Клименко; кандидат мистецтвознавства, в.о. професора (секретар кафедри) О. В. Путятицька (рецензент), кандидат мистецтвознавства, доцент В.Б. Артем'єва (рецензент).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспірантки кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Ма Юйцзяо на тему «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків» з галузі знань 02 — «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків» була затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 18 березня 2021 року (протокол № 6).

Науковий керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент Давидова Оксана Миколаївна.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів аспірантки кафедри історії української музики та музичної фольклористики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Ма Юйцзяо на тему «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 — «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 — «Культура і мистецтво».

Ма Юйцзяо доповіла основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, використання результатів дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання:

доктор мистецтвознавства, професор *Копиця М. Д.*, доктор мистецтвознавства, в.о. професора *Гусарчук Т. В.*
кандидат мистецтвознавства, доцент *Дерев'янченко О. О.*;
кандидат мистецтвознавства, в. о. професора *Таранченко О. Г.*;
кандидат мистецтвознавства, доцент *Волосатих О. Ю.*

Рецензенти:

- (1) кандидат мистецтвознавства, в.о. професора О. В. Путятицька (рецензент) (відгук позитивний);
- (2) кандидат мистецтвознавства, доцент В.Б. Артем'єва (рецензент); (відгук позитивний).

Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства (спеціальність 17.00.03 — Музичне мистецтво), доцент О. М. Давидова (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи:

доктор мистецтвознавства, професор *Копиця М. Д.*, доктор мистецтвознавства, професор *Савчук І. Б.*, кандидат мистецтвознавства, доцент *Дерев'янченко О. О.*; доктор мистецтвознавства, в.о. професора *Гнатюк Л. А.*, кандидат мистецтвознавства, доцент *Волосатих О. Ю.*, доктор мистецтвознавства, в. о. професора *Гусарчук Т. В.*; кандидат мистецтвознавства, доцент *Давидова О. М.*
(виступи позитивні)

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступу наукового керівника прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи Ма Юйцзяо на тему «Опера Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків»:

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи Ма Юйцзяо
на тему «Опера Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя:
виконавська специфіка сучасних китайських співаків»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена зростаючим інтересом до оперної спадщини XVIII століття у світовій музичній практиці та її інтеграцією у виконавське мистецтво сучасних китайських співаків. Опера цього періоду є важливим етапом у розвитку європейської музичної культури, і сьогодні вона переживає новий етап популяризації завдяки сучасним інтерпретаціям та адаптаціям. Водночас недостатній рівень наукового осмислення особливостей виконання європейських опер В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя сучасними китайськими вокалістами створює дослідницьку прогалину, яку необхідно заповнити. Традиційно, вокальне мистецтво Китаю розвивалося в межах національної музичної культури, однак у XXI столітті спостерігається активна взаємодія китайських виконавців із західноєвропейським оперним репертуаром. Це сприяє формуванню унікального підходу до виконання, що поєднує традиційні технічні й стилістичні особливості китайського вокалу з естетичними канонами європейської опери XVIII століття. Актуальність описаних проблем, їхнє теоретичне та практичне значення зумовили вибір теми дослідження, його мету і завдання.

Мета дослідження — встановити вокально-сценічну специфіку сучасного китайського оперного мистецтва у контексті інтерпретації оперних творів Вольфганга

Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя.

Для досягнення цієї мети в роботі поставлені та вирішені такі **завдання**:

- - дослідити основні стильові особливості оперного мистецтва XVIII століття;
- простежити етапи формування китайської академічної вокальної традиції та її інтеграції в контекст європейського оперного мистецтва;
- виявити специфіку виконання оперних творів В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя сучасними китайськими співаками, враховуючи їхній підхід до вокально-сценічної інтерпретації, технічної майстерності та емоційного вираження;
- проаналізувати, як естетичні принципи та національні традиції Китаю впливають на художню реалізацію оперних творів В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя у виконанні сучасних китайських співаків;
- осмислити появу нових підходів до інтерпретації оперного репертуару XVIII, на прикладі опусів В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя століття у китайському виконавському мистецтві;
- продемонструвати авторське розуміння інтерпретації оперного репертуару на базі опусів В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя в умовах інтеркультурного та інтернаціонального діалогу;
- довести значення творчості сучасних китайських співаків у популяризації опер В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя на міжнародній сцені та їхній вплив на світові виконавські традиції.

Об'єктом дослідження є опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя у китайському оперно-вокальному виконавстві.

Предметом дослідження є особливості втілення оперних творів Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя у творчості сучасних китайських співаків.

Методи дослідження дозволили сфокусувати процес осмислення феномену китайського оперно-вокального мистецтва.

У роботі використані такі методи: історичний метод (для дослідження еволюції опери XVIII століття, вивчення її стильових та жанрових особливостей у контексті тогочасної музичної культури), компаративний метод (для зіставлення особливостей європейської оперної традиції XVIII століття з сучасною китайською виконавською практикою, що дозволяє виявити взаємовпливи та відмінності), метод музичного аналізу (для детального аналізу вокально-сценічної специфіки творів В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя у виконанні сучасних китайських співаків, включаючи аспекти технічної майстерності та інтерпретаційних підходів), системний метод (для комплексного розгляду феномена китайського оперного мистецтва у взаємозв'язку історичних, культурних, музикознавчих та виконавських аспектів), емпіричний метод

(для узагальнення особистого досвіду та виконавського сучасних китайських оперних співаків), метод теоретичного узагальнення як ефективний інструмент для обґрунтування теоретичної концепції дослідження.

Робота виконана на кафедрі історії української музики та музичної фольклористики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського і відповідає змісту Перспективного тематичного плану науково-дослідної роботи НМАУ імені П. І. Чайковського на 2021–2025 роки, зокрема темі № 6 «Традиції минулого і сьогодення на сучасній оперній сцені».

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію Ма Юйцзяо «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків» присвячено вирішенню актуальної наукової задачі – дослідженню специфіки інтерпретації опер XVIII століття сучасними китайськими виконавцями, виявленню стилістичних, жанрових і технічних особливостей їхнього виконання в контексті сучасної вокальної школи Китаю. Констатовано, що дана проблематика не отримала достатнього висвітлення у працях музикознавців та вокалістів. На основі комплексного аналізу історичних і сучасних наукових джерел, вивчення виконавської практики, у тому числі власної, та опрацювання низки оперних партій XVIII століття було запропоновано нові погляди на трактування дефініцій історично інформоване виконання, китайська вокальна школа у контексті європейської оперної традиції, стилістична адаптація оперної спадщини тощо. Продемонстровано основні тенденції інтеграції оперної спадщини В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя у сучасне вокальне мистецтво Китаю, виявлено вплив китайської вокальної техніки на інтерпретацію європейського оперного стилю, охарактеризовано жанрові особливості, вокально-технічні новації та стильові адаптації, що притаманні сучасним китайським виконавцям у їхній роботі з музичним матеріалом цього періоду.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна результатів дослідження, отриманих особисто здобувачем, полягає у:

- першому комплексному музикознавчому осмисленні жанру європейської опери XVIII століття крізь призму сучасного китайського вокально-сценічного мистецтва;
- виявленні специфіки інтерпретації опер В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя китайськими вокалістами, що дозволяє простежити процеси культурної адаптації західних музичних традицій;
- визначенні особливостей впливу опер В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя на формування сучасної китайської вокальної школи;
- впровадженні отриманих результатів у навчальний процес, що сприяє

глибшому розумінню взаємодії європейської та китайської вокальних традицій.

Запропоновано новий погляд:

- до аналізу оперного жанру як міжкультурного феномену;
- до класифікації сценічних інтерпретацій опер В. А. Моцарта та Г. Ф. Генделя сучасними китайськими виконавцями.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження (зокрема, музикознавчою методологією, комплексним підходом та загальнонауковими теоретичними й емпіричними методами), а також співставленням одержаних результатів із широким колом наукових розвідок.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених.

Здобувач показав високий рівень музично-історичної підготовки. Теоретичну основу дослідження складає значний компендіум наукових напрацювань сучасних українських та зарубіжних музикознавців, культурологів та мистецтвознавців, які розробляли питання розвитку оперного жанру зазначеного періоду.

У дисертації залучено ключові поняття наукових концепцій вчених з таких напрямків:

- музикознавчі дослідження присвячені вивченню оперного жанру: М. Черкашина-Губаренко, В. Жаркова, Ж. Закрасяна, Л. Кияновська, Ю. Чекан, Б. Сюта, С. Шип, Л. Шиленко, Т. Івамото тощо;
- наукові розвідки, пов'язані з аналізом оперних вистав XVIII століття: Р. Расбріджер, Сінь Юань, С. Балантін, Д. Барроус, Д. Кеїрнс, А. Камейо, Д. Чейлі, В. Хільдесхаймер, І. Кіркендол, Ма Юе та інші;
- музикознавчі та культурологічні дослідження китайського музичного мистецтва: Ван Дон Мей, Кунь Ло, Лімін Вей, Ян Чжеюй, Жанг Тіей тощо;
- сторичні дослідження, у яких висвітлюються аспекти функціонування оперного мистецтва в Китаї: Ван Юй, Жень Шуай, Лі Мін, Мяо Че, П. На, М. Хаїлі, Х. Ма та інші;
- праці гуманітарного профілю, присвячені соціокультурним аспектам китайського музичного мистецтва: Чень Ін, Лю Чан, Ю. Мателешко, С. Джордано тощо;
- дослідження пов'язані з теорією інтерпретації: В. Москаленко, І. Борко, І. Гринчук, Л. Гаврильчик, Л. Давидович та інші.

6. Теоретичне та практичне значення роботи.

Зазначений напрям теми має комплексний характер і належить як до історичних проблем музикознавства, так і до практичних завдань освітньо-педагогічної діяльності музикознавців та виконавців-вокалістів. Теоретичне та практичне значення роботи зумовлене можливістю застосування її матеріалів у навчальному процесі в межах дисциплін, пов'язаних із історією світової музики, оперного мистецтва та вокального виконавства. Результати дослідження можуть бути використані в курсах історії європейської опери та вокального мистецтва, методики викладання вокалу з акцентом на адаптацію стилістичних особливостей різних культур, сучасних виконавських практик та інтерпретації класичного репертуару.

Теоретичне та практичне значення дисертації зумовлене можливістю застосування матеріалів і висновків роботи в подальших дослідженнях в курсах зокрема спрямованих на вивчення інтеграції європейського вокального репертуару в сучасне мистецьке середовище Китаю. Вони можуть бути корисними для практикуючих вокалістів, режисерів оперних постановок та музикознавців, які досліджують процеси адаптації європейської музичної традиції у світовому контексті.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертації опубліковано в **трьох** наукових працях у наукових фахових виданнях України затверджених МОН.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Ма Юйцзяо Роль вокально-оперного мистецтва XVIII століття у формуванні китайської академічної школи співу. *Музичне мистецтво і культура*, 2021. Вип. 1(32). С. 371–379. DOI: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2021-32-1-27>
2. Ма Юйцзяо Стан вокальної педагогіки та концертно-театральної справи в Китаї першої половини XX століття. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 66, том 2. С. 84–89. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-2-11>
3. Ма Юйцзяо Місце китайських академічних співаків у соціокультурному просторі України. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 73, том 2. С. 157-160. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-2-24>

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи unichек.com), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Ма Юйцзяо «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків»: є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Головні ідеї і положення роботи були викладені у доповідях на **чотирьох** всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях:

1. Міжнародна науково-практична конференція «Музична культура Китаю: форма, традиції, практики» (30-31 березня 2021 року, Київ);
2. «Творча майстерня інтерпретації сучасної музики» (30-31 жовтня 2021 року, Київ)
3. Шоста міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (3-4 листопада 2022 року, Київ)
4. Сьома міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (2-4 листопада, 2023 року, Київ)

Публікація тез доповідей:

Юйцзяо, М. Китайська легенда про принцесу Турандот в європейській опері XVIII століття. *Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях*. 2023. Вип. 6, С. 232-236

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значущістю дисертаційна робота Ма Юйцзяо «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків» відповідає спеціальності 025 — «Музичне мистецтво». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Ма Юйцзяо «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 5, 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а також наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, кафедра історії української музики та музичної фольклористики рекомендує дисертацію Ма Юйцзяо «Опери Вольфганга Амадея Моцарта та Георга Фрідріха Генделя: виконавська специфіка сучасних китайських співаків» до захисту в разовій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 — «Культура і мистецтво».

Результати відкритого голосування:

присутні 13 осіб:

«за» — 13

«проти» — немає

«утримались» — немає

Завідувач кафедри

доктор мистецтвознавства, професор

М. Копиця

Маріанна Копиця

Секретар кафедри

кандидат мистецтвознавства, в.о. професора

Ольга Путятицька

Ольга Путятицька

М. Копиця
Р. Петущенко
Завідувач: Начальник загального відділу
Національної музичної академії
України імені П.І.Чайковського